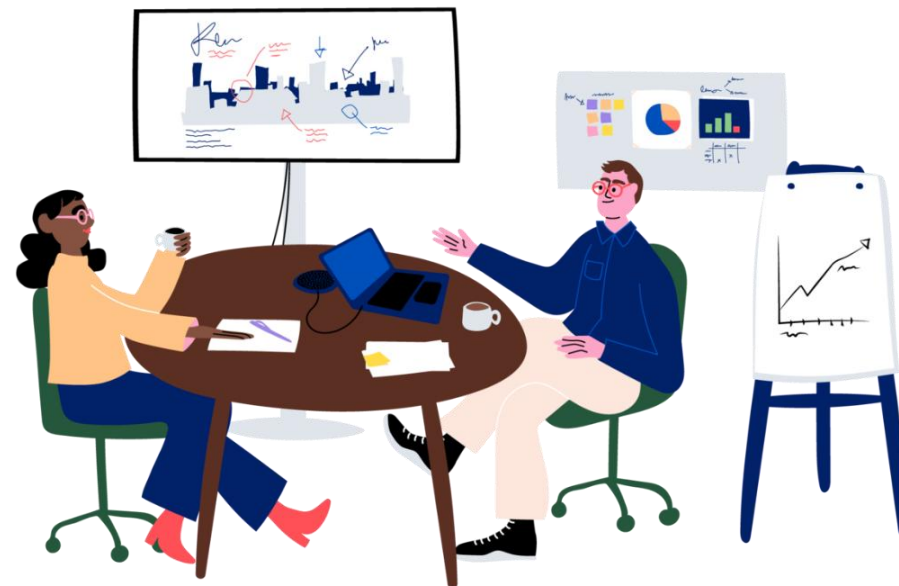

Suomenkielisen varhaiskasvatuksen tulosityksikön vuoden 2026 talousarvion ja strategian osavuositarkastus 1 tilanteessa 30.4.2026

Toiminnan analyysi

Varhaiskasvatuksen toiminta

Suomenkielisen varhaiskasvatuksen tulosityksikön toiminnan lähtökohtana on lapsuuden arvostaminen, lasten hyvinvointi ja perheiden tarpeisiin vastaaminen. Suomenkielinen varhaiskasvatus tarjoaa ja kehittää lasten ja heidän perheidensä tarpeiden mukaisia, monimuotoisia ja laadukkaita varhaiskasvatuspalveluita. Kunnallinen ja yksityinen varhaiskasvatus muodostavat toimivan kokonaisuuden perheiden valinnat ja alueellinen tasapuolisuus huomioon ottaen. Perhe voi halutessaan valita myös kotihoidon tuen. Varhaiskasvatus on osa kasvatus- ja koulutusjärjestelmää ja lapsen oppimisen polkua.

Suomenkielisen varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen lapsimäärät

Vuoden 2026 talousarviossa suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa on arvioitu olevan keskimäärin 15 962 lasta.

Alkuvuoden aikana varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa olevien lasten määrä on kokonaisuutena pysynyt melko samalla tasolla kuin edellisenä vuonna samaan aikaan. Tarkastelujaksolla lapsimäärä on kasvanut verrattuna edelliseen vuoteen kunnallisissa päiväkodeissa keskimäärin noin 100 lapsella ja palvelusetelipäiväkodeissa noin 170 lapsella. Erityisesti yksityisen hoidon tuella olevien lasten määrä on laskenut merkittävästi verrattuna edelliseen vuoteen (keskimäärin noin -150 lasta). Palvelusetelipäiväkodeissa alle 3-vuotiaiden osuus on korkea noin 32 prosenttia ja kasvanut edellisestä vuodesta. Kunnallisissa päiväkodeissa alle 3-vuotiaita on noin 23 prosenttia.

Kotihoidon tuen lapsimäärät ovat alkuvuonna olleet keskimäärin talousarviossa arvioidulla tasolla.

Lapsimäärän kasvu kunnallisissa päiväkodeissa näkyy siinä, että kevätkaudella lapsia on poikkeusjärjestelyissä noin 370. Henkilökuntaa on lisätty, jotta uudet hakijat on saatu sijoitettua. Poikkeusjärjestelyjä pyritään purkamaan uuden toimintavuoden alkuun mennessä. Osaa joudutaan jatkamaan myös syyskaudella, jolloin varhaiskasvatuksen sijoitetaan runsaasti uusia lapsia.

Kunnallisten päiväkotien osalta varhaiskasvatuksen lapsimäärän kasvun lisäksi haasteena on useiden päiväkotien samanaikainen väistötarve tilojen korjaustoimien ajalle. Uusien valmistuneiden yksiköiden kapasiteettia ei saada kokonaan käyttöön väistöjen vuoksi.

Toiminnan analyysi

Henkilöstömäärän kehitys ja henkilöstön saatavuus

Kasvun ja oppimisen toimialalla henkilöstömäärä raportoidaan sovitusti läsnäolevalla henkilöstöllä. Aikaisempiin vuosiin verrattuna (2024 ja 2025) henkilöstömäärän kasvu on ollut maltillista ja odotetulla tasolla lapsimäärän kasvuun nähden.

Vakituisen henkilöstön osuus on edelleen suhteellisen matala, 56% kaikkien läsnäolevien määrästä. Tilanne on kuitenkin aikaisempien vuosien vastaavaan aikaan nähden parempi: 4/2024 vakituisia 46% ja 4/2025 vakituisia 52%.

Varhaiskasvatuksen kelpoisen henkilöstön saatavuus on edelleen haastavaa erityisesti varhaiskasvatuksen opettajien ja erityisopettajien osalta. Kelpoisia hakijoita lastenhoitajia on runsaasti sekä vakituisiin että määräaikaisiin tehtäviin. Tällä hetkellä ei ole tarvetta lisätä oppisopimuskoulutusta lastenhoitajan tehtäviin.

Päiväkoteihin kohdentuva henkilöstörakennemuutos jatkuu edelleen, jotta vuonna 2030 saavutetaan lain edellyttämä henkilöstörakenne.

Varhaiskasvatuksen opettajien kelpoisuustilanne on heikentynyt noin 1%:n syyskuun 2025 tilanteeseen nähden ja kelpoisuus on vain hieman yli puolella tehtäviä hoitavista. Kelpoisuustilanteessa on edelleen vaihtelua yksiköiden välillä.

Henkilöstöä on kannustettu opiskeluun varhaiskasvatuksen opettajiksi, varhaiskasvatuksen erityisopettajiksi ja varhaiskasvatuksen sosionomeiksi. Lisäksi varhaiskasvatusyksiköiden johtajia kannustetaan täydentämään tutkinto maisterin tutkinnoksi. Pätevöityville henkilöille voidaan myöntää kelpoisuuden hankkimista varten täydet palkkaedut enintään neljän kuukauden ajalta tietyn ehdoin.

Kehittäminen

Espoon strategian tavoitteita on otettu haltuun tulosityksikön rakenteissa ja konkretisoitu toimenpiteitä tavoitteiden saavuttamiseksi.

Espoon varhaiskasvatussuunnitelman ja Espoon esiopetuksen opetussuunnitelman päivityksiä on valmisteltu alkuvuonna varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden ja esiopetuksen opetussuunnitelman perusteiden muutosmääräysten mukaisesti. Suurimpia uudistuksia ovat liikunnallisen elämäntavan ja varhennetun oppivelvollisuuden velvoitteet.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen lakimuutokseen valmistautumista on tehty alkuvuoden aikana niin Espoon perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelman päivitysten, esiopetukseen ilmoittautumisen muutosten kuin valmistavan esiopetuksen tukimateriaalien päivittämisellä. Jatkossa perusopetukseen valmistava esiopetus kohdentuu Suomen ulkopuolella syntyneille lapsille, joiden kielitaito ei ole saavuttanut kehittyvän peruskielitaidon tasoa.

Liikunnan edistämisen itsearviointi- ja kehittämisprosessia toteutettiin edelleen suunnitelmallisesti ja siihen liittyviä Vasudialogeja jatkettiin.

Uuden työvuorojärjestelmän vaiheittaiseen käyttöönottoon on edelleen valmistauduttu alkuvuoden aikana. Tavoitteena on helpottaa varhaiskasvatuksen henkilökunnan työvuorojen suunnittelua.

Valtionavustuksella toteuttavan tilauskoulutuspilotin valmistelut etenevät ja ensimmäiset koulutukset ovat käynnistyneet tammikuussa 2026.

Talouden analyysi

Tulojen ja menojen poikkeamat

Suomenkielisen varhaiskasvatuksen talousarvion toimintatuottojen 21,5 milj. euroa, arvioidaan ylittyvän 0,5 milj. eurolla. Lasten määrän kasvu on lisännyt asiakasmaksutuloja. Kuitenkin tuloseselvityksissä on ollut nähtävissä aiempaa enemmän työttömyyttä, lomautuksia ja varhaiskasvatusajan lyhentämisistä, jotka vaikuttavat asiakasmaksuja heikentävästi.

Suomenkielisen varhaiskasvatuksen toimintakulujen 320,3 milj. euroa, arvioidaan alittavan muutetun talousarvion 0,7 milj. eurolla. Ulkoisten toimintakulujen arvioidaan alittuvan 1,1 milj. euroa ja sisäisten ostojen ylittyvän 0,4 milj. euroa. Toimintakatteen arvioidaan oleva 1,2 milj. euroa parempi.

Suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa on otettu ennakoidusti huomioon tulevat talouden tasapainotustoimenpiteet. Toimenpiteet ovat kiinteä osa tulosityksikön strategiaa ja tavoitteita, joita tarkastellaan säännöllisesti varhaiskasvatuksen eri rakenteissa. Toimenpiteitä on lähdetty toteuttamaan palvelualueilla etupainotteisesti.

Lapsimäärä kunnallisessa varhaiskasvatuksessa on kasvanut edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan nähden, mikä on vaikuttanut henkilöstökulujen kasvuun. Lisäksi henkilöstökuluja nostaa palkankorotukset sekä talousarviota korkeammat työnantajan sivukulut. Talousarviossa tarpeen mukaiseen henkilöstöön on varauduttu henkilöstökuluina ja pieni osuus lyhytkestoisista sijaistarpeista on varattu palvelujen ostona työvoimanvuokrauskustannuksiin. Henkilöstön rekrytointi- ja saatavuustilanteissa välillä osa henkilöstöstä joudutaan vuoden aikana ottamaan vuokratyövoimana. Tästä johtuen henkilöstökulujen arvioidaan alittuvan ja vastaavasti työvoimanvuokrauskustannuksien ylittyvän. Työvoimanvuokrauskulut ovat kuitenkin jatkaneet vähentymistään -10,7 prosenttia edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan nähden.

Palvelusetelikustannusten arvioidaan alittuvan 0,2 milj. euroa ja yksityisen hoidon tuen kustannusten 0,9 milj. euroa.

Alkuvuoden ennusteeseen voi tulla merkittäviäkin muutoksia, joihin vaikuttaa muun muassa lasten määrän kehitys sekä kunnallisessa että yksityisessä varhaiskasvatuksessa, perheiden taloudellisten tilanteiden muutokset, lapsen tukeen kohdistuvat tarpeet sekä mahdolliset väistötarpeet. Lomapalkkajaksotusta ei ole huomioitu ennusteessa.

1000 EUR	Muutettu talousarvio 2026	Ennuste 2026	Poikkeama ENN-MTA	Toteuma-% 2026
Suomenkielinen varhaiskasvatus				
Myyntituotot	610	610	0	5,9%
Maksutuotot	18 099	18 600	501	28,5%
Tuet ja avustukset	2 820	2 820	0	20,0%
Vuokratuotot	-	-	-	-
Muut toimintatuotot	20	20	0	143,4%
TOIMINTATUOTOT ULKOISET	21 549	22 050	501	26,9%
Valmistus omaan käyttöön	-	-	-	-
Henkilöstökulut	-156 808	-155 909	899	33,3%
Palvelujen ostot	-70 948	-71 646	-699	28,7%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 293	-3 293	0	23,3%
Avustukset	-25 140	-24 240	900	31,1%
Vuokrat	-35	-35	0	32,7%
Muut toimintakulut	-611	-611	0	10,6%
TOIMINTAKULUT ULKOISET	-256 835	-255 735	1 100	31,6%
Sisäinen myynti	-	-	-	-
Sisäiset ostot	-63 451	-63 845	-394	33,2%
Toimintatuotot yhteensä	21 549	22 050	501	26,9%
Toimintakulut yhteensä	-320 286	-319 580	706	31,9%
TOIMINTAKATE	-298 737	-297 530	1 207	32,3%

Tulostavoitteet

Opinpolku kantaa

Yksityisesti tuotetun varhaiskasvatuksen osuus on pysynyt lähtöarvon tasolla (23 prosenttia). Syksyllä aukeaa kaksi uutta palvelusetelipäiväkotia, joten syksyllä yksityisen varhaiskasvatuksen osuus nousee.

Yhteistyötä ja vuoropuhelua yksityisten palveluntuottajien kanssa pidetään yllä ja palveluntuottajia tavataan säännöllisesti, vähintään kerran vuodessa. Laatutyön kehittäminen yhteistyössä kunnallisen varhaiskasvatuksen kanssa on käynnistymässä kaupunki- ja aluetasolla. Yksikkötasolla yhteistyön rakenteena on säännölliset ohjauskäynnit sekä muu ohjaus ja neuvonta.

Palvelusetelin arvon, omavastuuosuuden ja alle 3-vuotiaiden kertoimia on alettu työstämään ja lautakunnalle on esitelty eri vaihtoehtoja kehittämiselle. Asia viedään päätettäväksi lautakuntaan myöhemmin.

Varhaiskasvatuksen palveluverkkoa tarkastellaan kokonaisuutena, jossa yksityiset päiväkodit täydentävät kunnallista palveluverkkoa. Yksityiset palvelut ovat osa palveluverkon kehittämissuunnitelmaa ja niitä pyritään saamaan etenkin suuren kysynnän alueille. Yksityisten päiväkotien sijainteja suunnitellaan siten, että ne täydentävät tarkoituksenmukaisesti varhaiskasvatuksen palveluverkkoa.

Vuoden 2026 osallistumisastetta pystytään raportoimaan vuoden 2027 keväällä väestötietojen valmistuttua.

Vuoden aikana etsitään ja vakiinnutetaan keinoja vahvistaa erityisesti vieraskielisten perheiden palveluohjausta ja neuvontaa asukaspuistoissa varhaiskasvatuksen osallistumisasteen kasvattamiseksi.

Henkilöstö kukoistaa

Tehtäviinsä kelpoisten lastenhoitajien osuus on helmikuun lopun seurannassa lisääntynyt hiukan verrattuna vuoden lähtöarvoon (73,4 % → 73,5 %). Kelpoisten varhaiskasvatuksen opettajien osuus on laskenut verrattuna lähtöarvoon (54,7 % → 53,8 %).

Kaikki varhaiskasvatussyksiköiden johtajat kouluttautuvat hyveet ja positiivinen johtaminen –kokonaisuuteen johtamiskulttuurin kehittämiseksi. Koulutuksen pilotti toteutettiin tammikuun 2025 ja maaliskuun 2026 välisenä aikana. Pilottiryhmään osallistui 20 varhaiskasvatussyksikön johtajaa sekä 10 hallinnon edustajaa. Toinen koulutusryhmä käynnistyi huhtikuussa 2026. Ryhmään osallistuu 30 varhaiskasvatussyksikön johtajaa sekä neljä hallinnon edustajaa. Kolmannen koulutusryhmän on suunniteltu käynnistyvän loppusyksystä 2026. Ryhmään osallistuu 30 varhaiskasvatussyksikön johtajaa ja neljä hallinnon edustajaa.

Henkilöstöä on kannustettu opiskeluun varhaiskasvatuksen opettajiksi, varhaiskasvatuksen erityisopettajiksi ja varhaiskasvatuksen sosionomeiksi. Lisäksi varhaiskasvatussyksiköiden johtajia kannustetaan täydentämään tutkinto maisterin tutkinnoksi. Pätevöityville henkilöille voidaan myöntää kelpoisuuden hankkimista varten täydet palkkaedut enintään neljän kuukauden ajalta tietyin ehdoin.

Henkilöstön saatavuusohjelmatyötä on jatkettu ja osallistuttu opetus- ja kulttuuriministeriön ja Suomen kuuden suurimman kaupungin allianssityöhön, jossa etsitään toimenpiteitä korkeakoulutetun varhaiskasvatuksen henkilöstön saatavuuden parantamiseksi. Valtionavustuksella toteuttavan tilauskoulutusmallin ensimmäiset koulutukset ovat käynnistyneet alkuvuonna 2026.